

تکرار سخنان آشنای نمایندگان دولتی و کارفرمایی درباره مزد

نگران کارگرانیم، اما تحمل کنند

رشد شدید قیمت‌ها و گرانی‌های سرسام‌آوری که در سال ۹۹ رخ داده، شرایط بحرانی را برای سید معیشتی عموم مردم به ویژه حقوق‌بگیران ثابت ایجاد کرده و فشار کم‌سابقه‌ای را به دخل و خرج آنها وارد کرده است.

در پی کوچک شدن بی‌سابقه سفره حقوق‌بگیران ثابت، دولت بنا به استفاده از مسئولیت‌هایی که در قبال کارمندان و بازنشستگان داشت، طی سال گذشته و جاری رسماً اقدام به ترمیم حقوق آنها کرده و در همین راستا افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارمندان و همسان‌سازی حقوق بازنشستگان کشوری و لشکری علاوه بر افزایش سالانه حقوق آنها انجام شده است. اما در این بین جمعیت میلیون‌ها نفری که کارگران از قلم افتاد و به‌رغم درخواست‌هایی که از جانب نمایندگان کارگران برای بازنگری در دستمزدها در سال ۹۹ ارائه شده، جواب مثبتی به این درخواست‌ها داده نشده.

مقایسه دستمزد کارگران در فاصله سال‌های ۹۲ و ۹۹ با قیمت کالاها نشان می‌دهد به‌رغم رشد ۴۵ برابری مزد کارگران طی این ۷ سال، قدرت خرید آنها ۲۵ برابر کمتر شده و فاصله مزد با سید معیشت از ۱۲ میلیون تومان در سال ۹۲ به ۳۲ میلیون در سال ۹۹ رسیده است.

خبرگزاری تسنیم در راستای بررسی چرایی و چگونگی بازنگری در دستمزد سال ۹۹ کارگران، میزگردی با حضور نمایندگان دولتی، کارگری و کارفرمایی برگزار کرده است. در این میزگرد «کوروش یزدان» مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، «اصغر آهنی‌ها» نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار و «محمد رضا تاجیک» نماینده مجمع عالی کارگران در شورای عالی کار حضور داشتند.

نمایندگانی که در شورای عالی کار حضور داشتند به اینکه دستمزد با سید معیشت فاصله زیادی دارد، درباره ضرورت بازنگری مزد ۹۹ گفت: امکان بازنگری مجدد در دستمزد سال ۹۹ وجود دارد ولی به‌رغم درخواست‌های متعدد جامعه کارگری برای برگزاری جلسه شورای عالی کار، هنوز این جلسات برگزار نشده است.

محمد رضا تاجیک با بیان اینکه دولت و کارفرمایان فرمولی بنویسند که کارگران چگونه با حقوق و دستمزد فعلی روزگار بگذرانند، گفت: با فاصله‌ای که بین حقوق و دستمزد کارگران ایجاد شده، می‌توان گفت کارگران با این حقوق در چادر می‌توانند زندگی کنند.

نمایندگانی که در شورای عالی کار با بیان اینکه سهم دستمزد در قیمت تمام‌شده حدوداً ۷ درصد است، گفت: اینکه کارفرمایان بیان می‌کنند مشکلات مختلفی دارند را قبول داریم اما مشکلات کارگران قابل مقایسه با کارفرمایان نیست. کارفرمایان به‌رغم اینکه می‌گویند دچار مشکلات متعدد شدند اما چندین بار قیمت کالای خود را افزایش دادند و این کارگران بودند که باید هزینه‌ها را هر روز بیشتر از دیروز پرداخت می‌کردند.

وی با اشاره به اینکه برای کمک به کارگران باید راهکارهای مختلف بررسی شود، گفت: دولت در جایگاه حاکمیتی خود باید حمایت کند و برنامه بدهد. در حال حاضر کارگران عادی نمی‌توانند گوشت یا برنج خریداری کنند. ارز دولتی هزینه می‌شود ولی قیمت‌ها همچنان به‌نرخ آزاد به دست کارگران می‌رسد.

افزایش ۱۰۰ درصدی مزد هم‌جوینگونیست
تاجیک با بیان اینکه حتی اگر دستمزد دو برابر هم شود باز هم جوینگوی هزینه کارگران نیست، گفت: فاصله میان سید معیشت و دستمزد دریافتی کارگران بسیار زیاد است. دو برابر کردن حقوق دو میلیون و ۷۰۰ هزار تومانی هم باعث تأمین هزینه‌های کارگران نخواهد شد.

نمایندگانی که در شورای عالی کار در واکنش به درخواست نمایندگان مجلس برای افزایش ۴۰ درصدی حقوق و دستمزد گفت: درخواست ما از نمایندگان آن است که اصلاً وارد موضوع درصد نشوند. طبق قانون مقدار دستمزد و افزایش میزان دستمزد کارگران در شورای عالی کار مشخص می‌شود. نمایندگان مجلس عضو شورا نیستند بنابراین اعلام درصد توسط آنها مورد تأیید جامعه کارگری نیست. اگر قرار است که مجلس دستمزد را تعیین کند، قانون را تغییر دهد و این کار به‌عنوان حمایت‌هاست، از نمایندگان کارگری شورا حمایت کنند تا تلاش‌های آنها به نتیجه برسد.

وی با گلایه از دولت در پی توجیهی به سه‌جانبه‌گرایی گفت: دولت وظیفه حاکمیتی و قانونی خود را انجام نمی‌دهد. نمایندگان کارگران بارها در خواست برگزاری جلسه شورای عالی کار برای ترمیم دستمزد کارگران داشته‌اند اما دولت بی‌توجهی کرده است. مسأله این است که کارفرمایان تورم را روی قیمت تمام‌شده محصول خود کشیده‌اند و این کارگران هستند که دستمزدشان تنها یک بار افزایش یافته است. قیمت تمام کالاها و خدمات چندین بار در سال ۹۹ افزایش یافت و هیچ‌کس نگفت غیرقانونی است.

یزدان بیان کرد: بررسی تغییرات نرخ تورم و افزایشات مزدی طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ نشان می‌دهد، نرخ تورم که در سال ۱۳۹۲ معادل ۲۲٫۸ درصد بود به مرور و با توجه به سیاست‌های اقتصادی دولت که منجر به بهبود فضای کسب و کار شد، در سال ۹۵ به کمترین میزان در این دوره رسید. در سال ۱۳۹۵ نرخ تورم ۶٫۹ درصد بود اما این روند کاهش نرخ تورم، در سال ۹۷ به دلیل اجرای تحریم‌ها، مجدداً افزایش یافت.

یزدان بیان کرد: در ماده ۴۱ قانون کار آمده است دستمزد با توجه به نرخ تورم تعیین شود. در این ماده قانونی بیان نشده حداقل مزد باید مطابق با اندازه نرخ تورم افزایش یابد. مثلاً در شرایطی مانند سال ۹۵ که یویایی اقتصادی را داشتیم، با تورم ۶٫۹ درصدی، حداقل مزد ۱۴ درصد یعنی بیش از دو برابر نرخ تورم افزایش یافته است.

مدیرکل روابط کار وزارت کار با بیان اینکه قبول داریم که دستمزد کارگران جوابگوی هزینه‌های زندگی ایشان نیست، گفت: اما مسأله اینجاست که شرایط اقتصادی کشور و تحریم‌ها اجازه نمی‌دهد که دستمزد به‌طور مکرر در طول سال بازنگری شود.

مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت کار با اشاره به اینکه در ماده ۴۱ قید اینکه دستمزد تنها یک بار تعیین شود لحاظ نشده، گفت: معنی برای افزایش مجدد مزد وجود ندارد ولی این را باید در نظر گرفت که همه جای دنیا شرایط اقتصاد فراز و فرود دارد. ممکن است در یک ماه یک فصل نرخ تورم کاهش می‌یابد و در ماه بعد افزایش می‌یابد. به‌خاطر نوساناتی که نرخ تورم در طول سال دارد، متوسط نرخ تورم سالانه که در پایان سال توسط مرکز آمار ایران اعلام می‌شود در تعیین مزد مورد توجه قرار می‌گیرد.

یزدان گفت: هیچ دولتی موافق افسارگسیختگی نرخ تورم نیست چرا که این موضوع مطالبات اجتماعی را افزایش می‌دهد. طبیعتاً کارگران و حقوق‌بگیران ثابت آسیب‌پذیری بیشتری در شرایط تورمی دارند. در حال حاضر در جنگ تمام‌عیار اقتصادی قرار داریم و توجه به این موضوع و شرایط اقتصادی که در آن قرار داریم هر تصمیم‌حساسی می‌تواند مشکلاتی به بار بیاورد.

منکر آثار تورم بر زندگی کارگران نیستیم
در ادامه مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: حدود ۹۰ درصد کارگاه‌های مشمول قانون کار، کارگاه‌های کوچکی هستند که کمتر از ۱۰ نفر نیروی کار دارند و نسبت به نوسانات اقتصادی آسیب‌پذیری بیشتری دارند.

کوروش یزدان گفت: نقش دولت در زمینه دستمزد، زمینه‌سازی و گفت‌وگوی اجتماعی و تسهیل‌گری چانه‌زنی بین شرکای اجتماعی یعنی نمایندگان کارگران و کارفرمایان در شورای عالی کار است.

وی با بیان اینکه آثاری که تورم عمدتاً بر زندگی کارگران و کارمندان و حقوق‌بگیران ثابت وارد کرده قابل انکار نیست، گفت: ماده ۴۱ قانون کار یک ظرفیتی برای تعیین مزد کارگران در نظر گرفته که در چارچوب شورای عالی کار قابل انجام است.

مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون با تأکید بر اینکه شکاف مزدی ایجاد شده حاصل یک شب و یک سال و دو سال نیست، گفت: بررسی‌ها نشان می‌دهد حتی در سال‌هایی که حداقل مزد افزایش چشمگیری داشت هم منطبق با معیشت خانوار کارگری نبوده است. بخشی از این شکاف مربوط به سال‌هایی است که تمامی اعضای شورای عالی کار با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور با اجماع تصمیم به عدم افزایش دستمزد گرفتند. به‌طور نمونه در دهه ۶۰ اعضای شورای عالی کار طی ۱۰ سال در مجموع فقط ۲۸ درصد حداقل مزد را افزایش دادند.

در حالی که آثار تورمی در آن زمان چندین برابر این رقم بوده است. علت عدم افزایش مزد در آن سال‌ها، مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ بود.

یزدان بیان کرد: بررسی تغییرات نرخ تورم و افزایشات مزدی طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ نشان می‌دهد، نرخ تورم که در سال ۱۳۹۲ معادل ۲۲٫۸ درصد بود به مرور و با توجه به سیاست‌های اقتصادی دولت که منجر به بهبود فضای کسب و کار شد، در سال ۹۵ به کمترین میزان در این دوره رسید. در سال ۱۳۹۵ نرخ تورم ۶٫۹ درصد بود اما این روند کاهش نرخ تورم، در سال ۹۷ به دلیل اجرای تحریم‌ها، مجدداً افزایش یافت.

داشته باشد و هر بخش باید به وظیفه خود عمل کند تا بتوانیم شرایط بهتری را برای جامعه کار در کشور ایجاد کنیم.

وی با طرح این پرسش که چرا باید کالاها و مواد غذایی با قیمت‌های هنگفت به دست کارگران برسد، گفت: با توجه به تخصیص ارز ۴۲۰ تومانی، نظارت بر قیمت‌ها موضوعی بود که دولت و مجلس باید کنترل کنند. متأسفانه به آن توجهی جدی نشده و این مسأله باعث افزایش بی‌رویه قیمت‌ها شده و برای کارگران و کارفرمایان مشکلاتی را ایجاد کرده است. بهتر است دولت قیمت‌ها را کنترل کند و از سوی دیگر با برنامه‌ریزی برای ارائه سبد کالا، اقلام مصرفی را با قیمت پارانهای به دست اقشار ضعیف جامعه از جمله کارگران برساند.

وی گفت: وقتی در قانون اساسی، وظیفه و سهمی بر عهده یک طرف، یعنی دولت گذاشته شده، آیا باید کارفرمایان را بر عهده بگیرد؟ بحث دیگری که برای ما مهم است، بحث درمان است. ما کارفرمایان برای هر کارگر ۳۰ درصد حق بیمه می‌دهیم. از سوی دیگر در کشور، بودجه‌ای به نام سرانه سلامت داریم که عملاً از این بودجه، چیزی به کارگران نمی‌رسد و مضاف بر آن، به همان ۳۰ درصد حق بیمه‌ها در تأمین اجتماعی، دست‌اندازی می‌شود. این موضوع زمینه‌ساز عدم ارائه خدمات به اندازه می‌شود و خود هزینه‌های را به کارگران تحمیل می‌کند.

آهنی‌ها گفت: یکی از چالش‌های دیگر مزد این است که گاهی بدون پشتوانه علمی این طبیعتاً کارگران و حقوق‌بگیران ثابت آسیب‌پذیری بیشتری در شرایط تورمی دارند. در حال حاضر در جنگ تمام‌عیار اقتصادی قرار داریم و توجه به این موضوع و شرایط اقتصادی که در آن قرار داریم هر تصمیم‌حساسی می‌تواند مشکلاتی به بار بیاورد.

نمایند دولت: قبول داریم که دستمزد کارگران جوابگوی هزینه‌های زندگی ایشان نیست، اما مسأله اینجاست که شرایط اقتصادی کشور و تحریم‌ها اجازه نمی‌دهد که دستمزد به‌طور مکرر در طول سال بازنگری شود

وی با بیان اینکه برای ۱۶ گروه از مشاغل سهم دستمزد در قیمت تمام‌شده را محاسبه کردیم، گفت: در صنعت پتروشیمی سهم دستمزد میانگین ۸ درصد است. در صنعت سیمان میانگین آن ۲۸ درصد است و در صنایع معدنی میانگین ۳۰ درصد است. در صنایع دارویی، این سهم میانگین ۱۸ درصد است. در کاشی و سرامیک میانگین ۳۰ درصد است. برخی از صنایع مثل پالایشگاه‌ها، یک درصد است. در این صنایع افزایش دستمزد، تأثیر چندانی ندارد. این گروه، دستشان برای افزایش نرخ تولیدات باز است و عمده سودآوری در کشور در همین صنایع است.

وی ادامه داد: بعد از موج‌های تورم و گرانی ارز، فقط صنایع مادر که بخش عمده‌ای از آنها هم دولتی هستند، سودده هستند و صنایع خرد زیر فشارهای متعدد قرار دارند. ما در شرایط فعلی با چنین مشکلاتی درگیر هستیم و طبیعتاً در این شرایط، فشارهای مستمری از بیرون به کشور وارد می‌شود.

می‌شود که موجب مشکلات عدیده‌ای شده که بار این مشکلات بیشتر بر دوش اقشار ضعیف از جمله کارگران افتاده است. در این شرایط، ما نیز معتقد هستیم که کارگران باید با زندگی مناسبی داشته باشند. می‌خواهم بگویم تفکر ما هم با کارگری‌ها همخوانی دارد فقط شیوه عمل فرق می‌کند. در این شرایط، باید یک سه‌جانبه‌گرایی جامع در کشور ایجاد شود نه سه‌جانبه‌گرایی اسمی، جامع به این مفهوم که باید موضوعات را به‌اندازه‌ی توسعه هر بخشی، قابل تحمل کنیم تا از این شرایط سخت اقتصادی، قابلیت گذار داشته باشیم.

نمایندگانی که در شورای عالی کار با بیان

نمایند کارفرمایان: دو حق انتخاب بیشتر نداریم. با واحدهای تولیدی را با توجه به ریسک بالای خروج دائمی از چرخه تولید تعطیل کنیم و بر تعداد بیکاران بیافزاییم یا اینکه با شرایط دشوار چرخه تولید را همچنان فعال نگه داریم. شرایط بخش تولید و کارگری برای دولت‌مردان کاملاً مشخص است و آنها باید برای پایداری در این بخش‌ها و حفظ و بهبود شرایط زندگی نیروی کار حمایت‌های جدی به‌عمل آورند.

آهنی‌ها با بیان اینکه به لحاظ فنی امکان افزایش دستمزد تنها سالی یک بار است، گفت: هر یک از شرکای اجتماعی می‌توانند درخواست خود را مطرح کنند اما هر سه ضلع باید بپذیرند. حدود ۲۰ سال است که قانون کار، قانون بیمه بیکاری و قانون تأمین اجتماعی باید متناسب با روز اصلاح شود. برای اصلاح قانون کار جلسات بسیاری بین کارگران و کارفرمایان برگزار شد. به جز چند اختلاف، این دو ضلع با هم به نتیجه رسیدند اما متأسفانه آن چیزی که در دولت نهم و دهم در مجلس به عنوان اصلاح قانون کار صورت گرفت، خواسته نمایندگان کارگران و کارفرمایان نبود. اگر مشکلاتی در قانون وجود دارد باید اصلاح شود و مسکوت گذاشته نشود.

آهنی‌ها درباره ورود دیوان عدالت اداری به دستمزد کارگران گفت: با توجه به ماهیت شکلی شورای عالی کار و سه‌جانبه بودن آن، بر اساس قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵، چون مرجع تصمیم‌گیری فقط دولت نیست و این موضوع مصداق بند الف اختیارات نیست به نظر می‌رسد بادر نظر گرفتن جمیع جهات و با توجه به نظر به

اکثریت اعضای شورای عالی کار در خصوص مسائل مرتبط و تصویب آن و از سوی باتوجه به اینکه صرفاً مصوبات شورای عالی کار با امضای وزیر تعاون، کار و امور اجتماعی ابلاغ می‌شود، اطلاق این موضوع که منشأ این موضوع از حدود اختیارات دولت است، خارج است. این فرایند به منزله تصمیم‌گیری نمی‌تواند باشد تا دیوان عدالت اداری صرفاً به لحاظ ابلاغ رئیس شورا آن را دولتی تلقی کرده و به لحاظ شکلی برای رسیدگی ورود کند. مصوبه شورای عالی کار، شامل بخش دولت، نهاد کارگری و کارفرمایی است و این موضوع باید به‌طور دقیق مدنظر حقوقی قرار گیرد.